

SUPREME: PILOTNI PROJEKT ZA OBMOČJE SLOVENIJE

Povzetek aktivnosti in rezultatov (maj-december 2018)

Gradivo za izvedbo 3. delavnice

1. SUPREME - aktivnosti

Dosedanje delo na projektu SUPREME je obsegalo naslednje aktivnosti:

1. pripravljalna faza

- nabor gradiv, opredelitev deležnikov in metodologije dela

2. analitična faza

- analiza vseh pridobljenih gradiv in podatkov
- prva delavnica (20. junij)
- dodatno pridobivanje informacij; intervjuji/konzultacije: stanje, prognoze, potrebe, konflikti

3. faza planiranja

- priprava interesnih razvojnih scenarijev (metodološko - ekstrapolacija interesov)
- druga delavnica (7. november)
- priprava osnutka PPN
- tretja delavnica (20. december)

V nadaljevanju navajamo ključne vsebinske poudarke in rezultate dosedanjega dela, ki bodo predmet diskusije na 3. delavnici:

2. PPN - cilji, vizija in rezultati

Poglavitni cilji PPN so zagotoviti usklajen razvoj dejavnosti, rab in režimov na morju. Izražena je težnja, da se dejavnosti, režimi in rabe izvajajo z iskanjem medsebojnih sinergij, upravljanje in ukrepi PPN pa vodijo k usklajevanju in proaktivnemu reševanju možnih neskladij in konfliktov.

Vizija PPN v Sloveniji je, predvsem zaradi omejenih prostorskih možnosti in prisotnosti številnih interesov, zagotavljanje pogojev za dolgoročni soobstoj vseh obstoječih dejavnosti, ki pa morajo bolj integralno upoštevati zahteve varstva narave in kulturne dediščine ter sinergijo vseh ostalih deležnikov v prostoru. Pri načrtovanju in izvajanju posameznih dejavnosti na morju je potrebno predhodno določiti "gornjo nosilno mejo" (nosilno zmogljivost) morja (robne vrednosti iz ekološkega vidika). Kot posebno prioriteto izpostavljamo samo tiste dejavnosti, ki se izvajajo skladno z mednarodnimi dogovori in tiste, ki so v posebnem razvojnem interesu RS.

PPN po svoji vsebini predstavlja del Strategije prostorskega razvoja Slovenije za morje. Izvajal se bo kot akcijski načrt, ki predstavlja del nacionalne prostorske razvojne strategije in ima jasno določen položaj v strukturi prostorske zakonodaje. Po formalnem sprejetju bo predstavljal izhodišče za podrejene prostorske akte – to pomeni za prostorske akte na državni, regionalni in lokalni ravni.

Predstavljal bo tudi ustrezen organizacijsko-akcijski okvir za zbiranje in izmenjavo podatkov o morju. Smiselna bi bila organizacija (mednarodne) informacijske platforme. Načrtovano je, da bo mednarodna platforma za izmenjavo podatkov pripravljena na ravni EU.

V okviru PPN se bo izvajalo tudi usklajevanje mednarodnih aktivnosti, povezanih z morjem.

Sestavni deli PPN so:

- kartografski prikaz sedanjih in predvidenih dejavnosti, rab in režimov na morju,
- ukrepi, predvideni za izvajanje PPN.

PPN se bo kot akcijski načrt izvajal preko ukrepov, ki so predstavljeni v nadaljevanju.

3. Izvleček vsebine - prepoznani interesi, scenariji, sintezni scenarij - osnutek PPN in predlog ukrepov

Definicija razvojnih scenarijev in sinteznega scenarija izhaja iz analize dejanskega stanja in identifikacije razvojnih trendov.

V analitičnem delu pilotnega projekta smo analizirali:

- trenutno stanje dejavnosti, rab, režimov na morju in v obalnem pasu,
- razvojne vizije in načrte posameznih sektorjev, deležnikov, lokalnih skupnosti na morju in v obalnem pasu, pri čemer smo dejavnosti obravnavali v okviru 11 področij.

Z namenom analize dejanskega stanja in identifikacije razvojnih trendov, sinergij in konfliktov na morju in v obalnem pasu smo pregledali zapisane strategije in opravili veliko število intervjujev. Izvedli smo dve delavnici z akterji. Intervjuje smo izvedli z institucijami, ki so tudi aktivno sodelovale na delavnicah:

- Mestna občina Koper
- Občina Ankaran
- Občina Izola
- Občina Piran
- Javni zavod za spodbujanje podjetništva in razvojne projekte Izola
- Nacionalni inštitut za biologijo, Morska biološka postaja Piran
- Luka Koper
- Marina Portorož
- Krajinski park Strunjan
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Ministrstvo za obrambo RS
- Uprava RS za pomorstvo
- Uprava RS za pomorstvo: Pomorska inšpekcija
- MYTILUS Mitja Petrič s. p.
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Zavod RS za varstvo narave
- Zavod za ribištvo Slovenije.

3.1 Prepoznani interesi v prostoru

V okviru analitičnega dela smo zaznali štiri pglavitne skupine pretežnih interesov, ki predstavljajo najmočnejše razvojne trende v morskem prostoru. To so:

A: gospodarski interesi, vezani na pomorski promet

- Luka Koper (DPN, poslovna strategija družbe, ipd.)
- območje ločene plovbe (meddržavni memorandum SLO-I-CRO)

- potniški promet (prometna strategija RS, ipd.)

B: ribištvo in akvakultura

- interesi vezani na ribolovna območja
- akvakultura
- spremljajoča tehnološka infrastruktura

C: varstveni interesi: narava in kultura

- območja za varovanje narave (varstveni režimi)
- podvodna arheološka dediščina (varstveni režimi)
- pobude za nova zavarovanja

D: interesi, vezani na turistični razvoj

- razvojni interesi lokalnih skupnosti (osnutki OPN)
- turistična infrastruktura (pobude; nastanitve, programi itd.)
- nautika, šport, rekreacija (marine, regate itd.)

Pri analizi dejavnosti in rab na morju in v obalnem pasu smo zaznali več izrazitih interesnih področij. Prepoznali smo štiri poglobitve razvojne trende, ki smo jih poimenovali glede na dejavnost, ki po našem mnenju predstavlja nosilko posameznega razvojnega trenda: promet, ribištvo / akvakultura, varstvo naravne in kulturne dediščine in turizem.

Na podlagi štirih poglobitvenih skupin pretežnih interesov, ki predstavljajo najmočnejše razvojne trende v morskem prostoru, smo izdelali štiri temeljne razvojne scenarije slovenskega morskega prostora, ki temeljijo na ekstrapolaciji štirih poglobitvenih zaznanih razvojnih trendov.

Posamezni ekstrapolirani in do zgornje meje potencirani razvojni trend smo oblikovali kot razvojni scenarij. Posamezni razvojni trend je prikazan ločeno od ostalih, ekstrapolirano in namenoma karikirano. V obliki modelnih scenarijev je bolj transparentno in preprosto identificirati učinke posameznega razvojnega trenda na ostale dejavnosti.

Razvojne scenarije smo predstavili na drugi delavnici. Delavnice so se udeležili vsi ključni deležniki v morskem in obmorskem prostoru ter predstavniki vseh štirih lokalnih skupnosti.

Udeleženci so v vsakem scenariju identificirali sinergije in konflikte, vezane na njihovo dejavnost. Delavnica z deležniki in lokalnimi skupnostmi je bila namenjena iskanju sinergij in konfliktov med posameznimi rabami. Sinergije in konflikte smo za vsak scenarij opredeljevali neposredno s pomočjo deležnikov, za vseh enajst krovnih področij in za območja lokalnih skupnosti.

Menimo, da je mogoče z dano metodo najbolj natančno opredeliti, kaj posamezni razvojni trend pomeni za razvoj ostalih dejavnosti, rab in režimov, ter za razvoj lokalnih skupnosti.

V nadaljevanju predstavljamo vse štiri razvojne scenarije. Pri vsakem dodajamo še tabelo sinergij in konfliktov med posameznimi rabami, ki je bila na delavnici aktivno sooblikovana s pomočjo udeležencev. Udeleženci so jo naknadno oblikovali/dopolnjevali tudi v določenem času po zaključku delavnice.

3.2 Scenariji

V nadaljevanju navajamo ključne elemente posameznega scenarija:

A: PROMETNI SCENARIJ - pomorski promet kot razvojna prioriteta

Prometni scenarij (slika št. 1) temelji na prioriteti razvoja Luke Koper kot osrednjega pristanišča severnega Jadrana.

(1) razvojne prioritete

- pomorski tovorni in potniški promet kot razvojna prioriteta (nacionalni in regionalni nivo),
- Luka Koper kot ciljni generator gospodarskega razvoja na področju pristaniških storitev in spremljajočih gospodarskih dejavnosti,
- zagotavljanje nemotene plovbe, sidranja in tehnične oskrbe tovornih in potniških plovil na morju in v pristanišču,
- zagotavljanje ustrezne tehnološke, poslovne in servisno-oskrbne infrastrukture v širšem zaledju,

(2) razvojne predpostavke – predpogoji za razvoj scenarija

- trajno zagotavljanje ugodnega poslovnega okolja za obstoj in razvoj pristaniških in spremljajočih gospodarskih dejavnosti (RS, EU),
- nadaljnje stalno povečevanje pomorskega prometa v Luki Koper (do skrajnih prostorskih in tehnoloških kapacitet, kot jih opredeljuje DPN in skladno s poslovno strategijo družbe),
- izgradnja novega potniškega terminala ob obali zgodovinskega jedra mesta Koper,
- razvoj alternativnih/novih pristanišč za javni potniški promet na lokacijah: Ankaran, Izola, Piran, Portorož,
- vse ostale dejavnosti povezane z morskim okoljem (ribištvo, akvakultura, turizem itd.) se prilagajajo pomorskemu prometu,

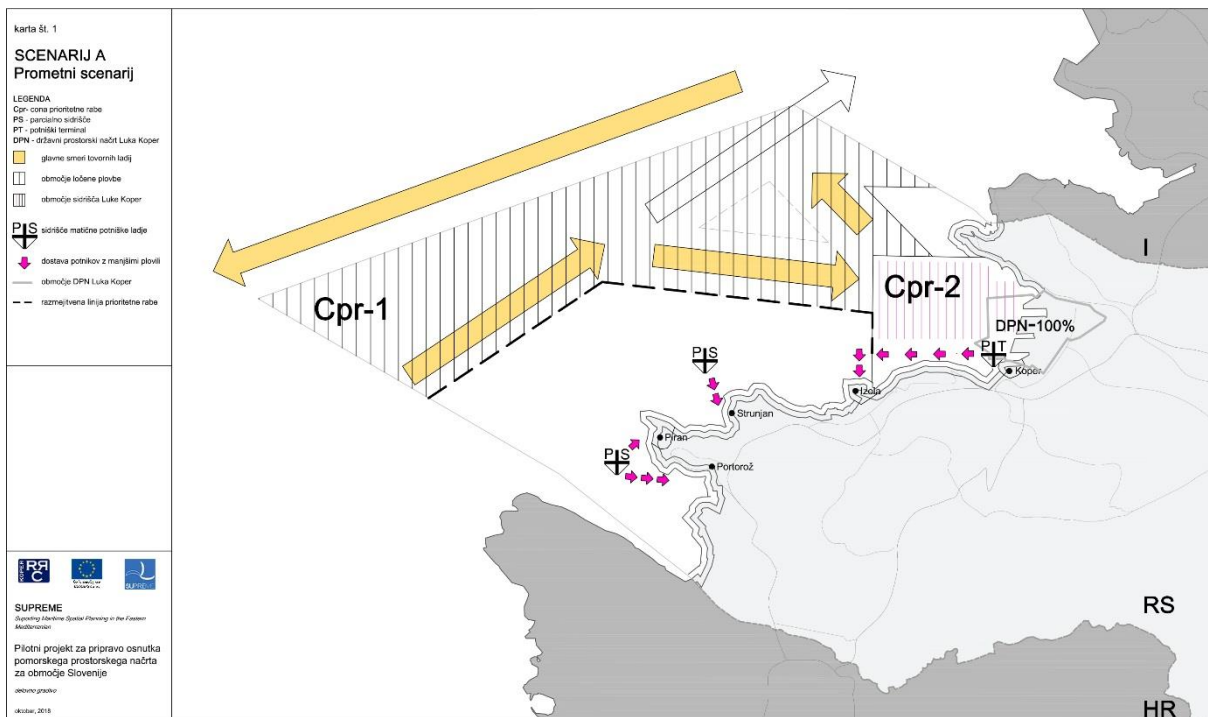
(3) mednarodna dimenzija

- vpetost LK v mednarodno intermodalno omrežje (promet, logistika),
- vzpostavitev mednarodne povezave jpp I-SLO-HR,
- povečevanje in regulacija pomorskega prometa v severnem Jadranu,

(4) posledice v prostoru

- povečan obseg pomorskega prometa,
- povečan podvodni hrup,
- povečana nevarnost izlitja (ekološki konflikt),
- povečan obseg sidranja v Koprskem zalivu (konflikt z interesi varovanja kulturne dediščine),

- večja obremenjenost plovnega koridorja,
- z realizacijo poslovne strategije LK se bo evidentno povečalo število ladij v teritorialnem morju RS,
- z izgradnjo potniškega terminala se bo povečalo število pristankov velikih ladij in posledično turistični pritisk na obalni pas in zaledje,
- z izgradnjo/nadgradnjo lokalnih pristanišč za JPP se bo povečal navtični promet v ožjem pasu in potrebe po začasnih turističnih privezih,
- povečan dotok blaga in potnikov,
- gospodarski razvoj panoge, posredno večanje delovnih mest.

Slika 1: Prometni scenarij.

Po tem scenariju se:

- v območju ločene plovbe in območju sidrišča LK prioriteto izvaja prometna dejavnost,
- vse ostale rabe se omejuje ali celo onemogočajo (ribolov, športna in turistična navtika itd.),
- zgradi se potniški terminal, pred obalo se omogoča nemoteno sidranje potniških ladij in dovoz potnikov z manjšimi plovili.

Področje	Positivni vplivi	Negativni vplivi
(1) področje Območja akvakulture		<p>Prostorske omejitve pri opredelitvi in razvoju lokacij za akvakulturo, tako na morju kot na kopnem.</p> <p>Povečanje verjetnosti nastanka nesreče na morju (izlitje nevarnih snovi, požar, brodolom). Nevarnost onesnaženja morja in priobalnega pasu ter posledično ogrožanje morskih organizmov v primeru pomorskih nesreč (izlitja).</p> <p>Največjo stopnjo ogroženosti predstavljajo tankerji do Luke Trst.</p> <p>Vnašanje tujerodnih organizmov preko</p>

		balastnih voda. Dvigovanje onesnaženega sedimenta morskega dna (predvsem težke kovine) zastupljajo tako morske organizme kot tudi njihove uživalce.
(2) področje Ribolovna območja	Ni opaznih pozitivnih vplivov. Tudi zmanjšan ulov ne bi vplival na povečanje ribjega staleža. Če bi do povečanja ribjega staleža prišlo, bi pozitivno vplivalo na ulov v italijanskem morju.	Omejevanje oz. oteženo izvajanje ribolova na območju ločene plovice in na območju sidrišča tovornega pristanišča LK. Nevarnost onesnaženja morja in posledično ogrožanje morskih organizmov v primeru pomorskih nesreč (izlitja). Vnašanje tujerodnih organizmov preko balastnih voda. Dvigovanje onesnaženega sedimenta morskega dna (predvsem težke kovine) zastupljajo tako morske organizme kot tudi njihove uživalce.
(3) področje Obrati in infrastruktura za - raziskovanje, izkoriščanje in črpanje nafte, plina in drugih virov energije, rudnin in agregatov in proizvodnjo energije iz ov.		
(4) področje Pomorske prometne poti in prometni tokovi	Povečana varnost kot posledica večjih omejitev drugih dejavnosti.	Povečan tovorni promet otežuje prosto plovbo ostalih plovil v širšem prostoru. Povečanje verjetnosti nastanka nesreče na morju (izlitje nevarnih snovi, požar, brodolom).
(5) področje Vojaška vadbišča		Povečana stopnja prilagajanja posameznih aktivnosti.
(6) področje Območja za varovanje narave in ohranjanje vrst ter zaščitena območja		Nevarnost onesnaženja morja in posledično ogrožanje narave v primeru pomorskih nesreč (izlitja), povečan podvodni hrup itd. Nevarnost onesnaženja morja in posledično ogrožanje morskih organizmov v primeru pomorskih nesreč (izlitja). Slabšanje svetlobnih razmer ter posledično regresija podvodnih travnikov in degradacija algalnih združb, povečana nevarnost trkov z delfini, itd. Več turistov – več vpliva. Vnos tujerodnih vrst. Aktivacija živega srebra in ostalih težkih kovin iz morskih usedlin.
(7) področje Območja izkoriščanja surovin	Razvoj specializiranih oblik turizma lahko poveča potencial promocijo dejavnosti soli in spremljajočih aktivnosti.	Negativni vplivi pomorskega prometa lahko poslabšajo kvaliteto morske vode in soli.
(8) področje Znanstvene raziskave	Poslabšanje stanja morja kot raziskovalni primer (slabe / dobre) prakse. Investicije v znanstvene raziskave na področju omilitvenih ukrepov in ohranjanje podvodne kulturne dediščine. Promocija znanstvenih raziskav. Študije vplivov in načina vplutja za vsak nov tip ladje (se že izvaja), raziskave glede rastja, podvodnega hrupa (ventilatorji v ladjah za prevoz avtomobilov)	Poslabšanje stanja morja kot raziskovalni primer (slabe / dobre) prakse.
(9) področje Podmorski kabli in cevovodi		Povečano število sidranj predstavlja nevarnost za poškodbe podmorskih kablov in cevovodov.
(10) področje Turizem	Povečan potniški promet pomeni povečanje števila turistov in posledično kumulativni pozitivni učinek na panogo kot celoto.	Omejitev razvoja navtičnega turizma (pomorski izleti - izogibanje območju ločene plovice), permanentna prisotnost velikih ladij (vizualni vpliv) itd., generiranje hrupa in svetlobne onesnaženosti, povečanje komunalnih odpadkov). Tveganje poslabšanja kakovosti morja.

<p>(11) področje Podvodna kulturna dediščina</p>	<p>Predlog „podvodne dediščinske takse“ (PDT), ki bi jo plačala vsaka ladja, ki uporablja Koprsko pristanišče. Veljalo bi razmisliti, da se PDT dogovori tudi s Tržaško in morda Beneško luko. To bi omogočilo sistematične dolgoročne investicije v znanstvene raziskave (P8) na področju ohranjanja in promocije PKD - ME</p>	<p>Plovba in sidranje predvsem velikih ladij povzroča poškodbe na podvodnih arheoloških lokacijah (fizične poškodbe, zasipavanje z muljem, premikanje itd.).</p>
<p>(12) Občina Ankaran</p>	<p>Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME</p>	<p>Pozitiven učinek tega scenarija ni jasen. Prikaz javnega interesa v tem scenariju ni razdelan.</p> <p>Pričakujemo resno gospodarsko vizijo ter strokovno analizo pozitivnih oz. negativnih učinkov, ki bi jih ta scenarij imel na državljane Slovenije (kot recimo finančni učinek na razvoj družbenih dejavnosti, zaposlovanje v lokalnem okolju in širše v Sloveniji, rast prihodkov...).</p> <p>Prav tako niso jasne mejne vrednosti tovrstnega razvoja (kakšno so naravne danosti za maksimalen razvoj te dejavnosti – koliko sploh lahko povečamo promet glede na morske in kopenske kapacitete), kakšne so druge zahteve za razvoj tega scenarija (razvoj prometne infrastrukture), časovne in finančne posledice vzpostavitve potrebnih pogojev za razvoj scenarija.</p> <p>Poslovna strategija gospodarske družbe ne mora biti državna strategija razvoja tako pomembnega in omejenega območja, kot je morje.</p> <p>Prav tako ni narejena nobena analiza negativnih posledic scenarija (trajna uničenja naravnih in kulturnih vrednot, nevarnosti zaradi nesreč, vplivi na prebivalstvo in okolje, spremembe strukture prebivalstva, finančni in drugi vplivi na ugašanje ostalih dejavnosti na območju....)</p> <p>Neusklajenost z dolgoročnim razvojnim načrtom in občinskim prostorskim načrtom Občine Ankaran, ki ureja obalni pas.</p> <p>Negativni vpliv na načrtovane dejavnosti, rabe in režime v morju in na kopnem z vidika turizma, zdravstvene in zdraviliške dejavnosti, komunalne infrastrukture in kakovosti življenja občanov. Ladje na sidrišču vizualno obremenjujejo, povzročajo hrup in svetlobno onesnaženost ter omejujejo druge rabe.</p> <p>Možnost ekološke katastrofe ob razlitju ter manjših vendar stalnih in trajnih negativnih vplivov na okolje.</p> <p>Vplive je potrebno ovrednotiti z ustreznimi celovitimi strokovnimi podlagami kot so maritimska študija, prometna študija, okoljskimi študijami, načrtom ukrepanja ob onesnaženju, analizami vplivov povečanega pomorskega prometa na kopenske ureditve,....</p>

(13) MO Koper	Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	
(14) Občina Izola	Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME Sidrišča so skladna z razvojno strategijo. Občina Izola predlaga svoje PS za manjše križarke (turistična raba).	Omejitev gradnje struktur v morju in na obali. Zmanjšanje načrtovanega razvoja turizma. Možnost ekološke katastrofe ob razlitju.
(15) Občina Piran	Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	Omejitev gradnje struktur v morju in na obali. Zmanjšanje načrtovanega razvoja turizma.

B: RIBIŠKI SCENARIJ - ribištvo in akvakultura kot razvojna prioriteta

Ribiški scenarij (slika št. 2) temelji na povečani gospodarski izrabi morja za dejavnosti akvakulture in ribištva.

(1) razvojne prioritete

- ribištvo in akvakultura kot osrednja gospodarska panoga, vezana na morsko okolje,
- nacionalna samooskrba,
- trajnostna raba ribolovnih virov,
- ribištvo kot tradicionalna panoga vezana na morsko okolje ima širši družbeni pomen (simbolni, izobraževalni, turistično-gospodarski itd.),

(2) razvojne predpostavke – predpogoji za razvoj scenarija

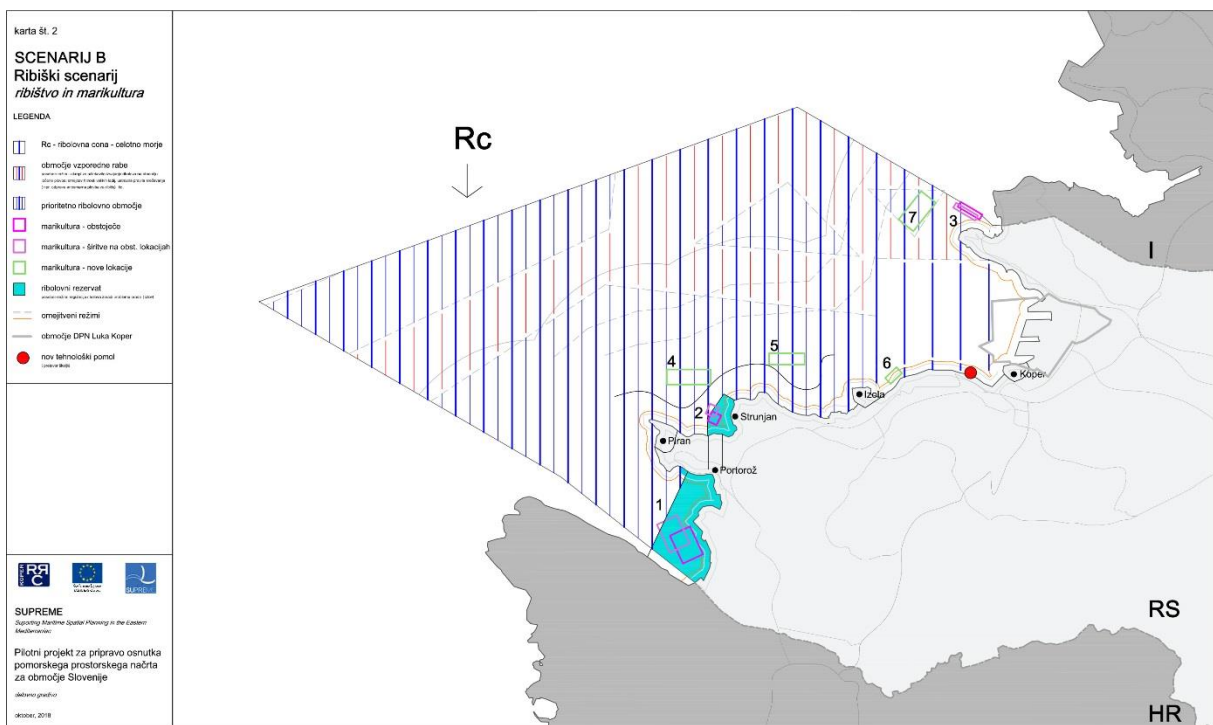
- dobro stanje morja (kakovost vode),
- izvajanje Nacionalnega strateškega načrta za razvoj akvakulture v RS (št. 34200-1/2014/5),
- izvajanje Nacionalnega strateškega načrta za razvoj ribištva v RS,
- izvajanje ukrepov Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo,
- izvajanje ukrepov strukturne narave v okviru Uredbe Sveta o evropskem skladu za ribištvo (ESR),
- prilagajanje ostalih dejavnosti, rab, režimov na morju,
- odsotnost ekoloških katastrof na morju (izlitja, nesreče, evtrofikacija),

(3) mednarodna dimenzija

- izvajanje dejavnosti v mednarodnem okviru: Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju - , katere cilji so spodbujanje razvoja, ohranjanje, racionalno upravljanje in najboljša izraba živih morskih organizmov,
- prilagoditev vseh politik, vezanih na rabo morja (ribiška, prometna, energetska) v Jadranu,
- ugodna makroekonomska situacija,

(4) posledice v prostoru

- širitev površin za izvajanje dejavnosti akvakulture,
- več obalnih tehnoloških aktivnosti (logistika), privezi, servisni objekti, nakladalne naprave,
- omejevanje pomorskega tovornega in potniškega prometa,
- omejevanje priobalne navtike in športnih dogodkov,
- vpliv na obalni turizem (hrup na školjčičih),
- razvoj specializiranih oblik turizma,
- vpliv akvakulture na domorodne vrste (vnašanje hranil zdravil ipd.).

Slika 2: Ribiški scenarij.

Po tem scenariju se:

- celotno morje RS tretira kot eno ribolovno cono,
- v območju ločene plovbe se išče ustrezne rešitve (omejitev hitrosti plovbe, dvosmerni ribolov ...),
- zakoliči se nove lokacije za akvakulturo, ki vsaj podvojijo obstoječe površine,
- zgradi se novo, centralno pristanišče za pretovor morskih organizmov.

Področje	Pozitivni vplivi	Negativni vplivi
(1) področje Območja akvakulture	Povečan obseg območij za akvakulturo pomeni večjo produkcijo in pozitivni gospodarski učinek na panogo kot celoto. Doseganje samooskrbe – 100 ton.	
(2) področje Ribolovna območja	Potencialni pozitivni vpliv na zbiranje prostoživečih organizmov ob območjih.	Povečan obseg območij za akvakulturo zmanjšuje ribolovno območje. Pritisk na pasivna ribolovna območja (mreže). Vpliv na morskno dno zaradi ribogojstva. Škodljivi vplivi na PKD - ME
(3) področje Obrati in infrastruktura za - raziskovanje, izkoriščanje in črpanje nafte, plina in drugih	<i>Ni evidentnega vpliva</i>	<i>Ni evidentnega vpliva</i>

virov energije, rudnin in agregatov in proizvodnjo energije iz ov.		
(4) področje Pomorske prometne poti in prometni tokovi	Razvoj regulirane plovbe (tipologija pristajalnih pomolov, privezov itd.) ???	Omejevanje (ali celo zmanjšanje pomorskega tovornega in potniškega prometa) in posledična stagnacija panoge kot celote
(5) področje Vojaška vadbišča		Povečana stopnja prilagajanja posameznih aktivnosti
(6) področje Območja za varovanje narave in ohranjanje vrst ter zaščitena območja	Vranjek se zadržuje na bojah.	Ribogojstvo (vnos zdravil, hranil, tujerodnih in potencialno toksičnih organizmov; vpliv na strukture na morskem dnu zaradi sedimentacije), gojišča školjk (plastika, vnos tujerodnih in potencialno toksičnih organizmov, povečan obseg ribolova (vpliv na ribje staleže in na razmerja v prehrabeni verigi, vpliv na strukture, vrste in združbe morskega dna)
(7) področje Območja izkoriščanja surovin	Razvoj specializiranih oblik turizma oz. povezovanje tradicionalnih dejavnosti povezanih z morskim okoljem: solinarstvo - ribištvo.	Negativni vplivi na kakovost morja niso ocenjeni.
(8) področje Znanstvene raziskave	Razvoj specializiranih oblik turizma (dediščinski, znanstveni - ME), ki lahko promovirajo razvoj znanstvenih raziskav PKD, geoloških, sedimentoloških, bioloških, okoljskih ... - ME	
(9) področje Podmorski kabli in cevovodi		Potencialne poškodbe zaradi sidranja plavajočih objektov akvakulture oz. omejevanje potencialnih območij za umeščanje novih podvodnih cevi in kablov. Potencialne poškodbe pri posameznih vrstah lova (sidranje).
(10) področje Turizem	Ponudba - povpraševanje; oskrba turistične panoge (gostinstvo) s svežo ribo in školjko. Možnost razvoja specializiranih oblik turizma (ribiški izleti, voden ribolov itd.) Globalni vidik turizma: ohranitev in promocija ostalih tradicionalnih dejavnosti, povezanih z ribištvom in oz. morskim okoljem (škver, tradicionalna plovila itd.)	Akvakultura: hrup na školjčičih zaradi nočnega dela (natovarjanje na plovilo), odvoz školjk preko turističnih območij (plaže, nastanitveni objekti, lokali itd.). Vizualni vpliv: gojitvena polja neposredno ob obalni liniji. Navtika: oviranje priobalne plovbe in sidranja, omejevanje vodnih športov. Splošno: pritisk na zmanjšanje površin, potrebnih za navtični in kopališki turizem (na morju in na kopnem) Ribolov: izogibanje med aktivnostmi: ribolov in športni dogodki.
(11) področje Podvodna kulturna dediščina	Regulirano umeščanje objektov za akvakulturo posledično zmanjšuje pritisk na lov prostoživečih organizmov (kočarjenje) in posledično manj poškodb morskega dna.	Poškodbe lokacij podvodne kulturne dediščine zaradi izvajanja posameznih oblik ribolova (kočarjenje). Poškodbe zaradi sidranja plavajočih objektov akvakulture.
(12) Občina Ankaran	Usklajenost z razvojno strategijo, pretežno. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME Panoga naj se dopolnjuje tudi s turistično dejavnostjo, varstvom narave in varovanjem krajine. Ohrani se obstoječe školjčiče v zalivu sv. Jerneja. Možnost	Vprašanje primernosti umestitve školjčiča ob Debelem rtiču. Možnost ekološke katastrofe ob razlitju. Vprašanje umeščanja centralnega pretovornega mesta za akvakulturo. Ne vidijo umestitve take točke v svoji občini (zaenkrat). Vprašanje obnove ribjega fonda (staleža?)

	<p>umeščanja infrastrukture (pretovorno mesto za marikulturo, privezi za ribiška plovila, ribarnica) in s tem zagotovitev dodatnih delovnih mest. S stabilno in kvalitetno oskrbo z morskimi organizmi se izboljša kvaliteta življenja občanov in gostinska ponudba. Povečajo se možnosti za izgradnjo infrastrukture za obnovo ribjega staleža.</p>	<p>Osnove, na katerih se postavlja ribiški scenarij, niso jasne.</p> <p>Stalež rib ne omogoča celovitega razvoj tega scenarija. Potrebno bi bilo rešiti problem preulova na Hrvaškem. 100 ton? Tudi za ta scenarij niso podana osnovna analitična izhodišča, torej strokovno pripravljena izhodišča o ciljih, potrebnih ukrepih, učinkih. Podajanja tovrstnih pripomb s strani laične javnosti (ki se ne spozna na gospodarsko panogo ribištva), je premalo.</p> <p>Sama dejavnost je bolj vezana na obalno 'živo kulturno dediščino' kot na resni razvojni scenarij. Pričakovani negativni vplivi so verjetno nesorazmerni glede na pričakovane pozitivne učinke. Odpira se vprašanje 4 novih školjčič – kakšni so pozitivni učinki tega, tako finančni kot širše družbeni? Morebitna nova školjčiča se umeščajo na območja primerna za gojenje marikulture, vendar izven območja Krajinskega parka Debeli Rtič, plovnih poti ter ob upoštevanju elementov varovanja narave ter kulturne krajine.</p> <p>Za razvoj ribištva, ki je v stagnaciji, je potrebno izboljšati stanje morja.</p> <p>Možnost ekološke katastrofe ob razlitju.</p>
(13) MO Koper	Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	
(14) Občina Izola	<p>Krepitev ostalih razvojnih možnosti Izole, ki je tradicionalno ribiško mesto. Pomembna je koordinacija vseh ribiških dejavnosti.</p> <p>Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME</p>	Omejitev gradnje struktur v morju in na obali. Zmanjšanje načrtovanega razvoja turizma.
(15) Občina Piran	<p>Krepitev ostalih razvojnih možnosti občine, zlasti razvoja turizma.</p> <p>Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME</p>	Omejitev gradnje struktur v morju in na obali. Zmanjšanje načrtovanega razvoja turizma.

C: VARSTVENI SCENARIJ – zavarovanje območij za varovanje narave in ohranjanje vrst ter zaščitene območij, ter dosledno zavarovanje podvodne kulturne dediščine

Varstveni scenarij (slika št. 3) temelji na razvojni prioriteti razširitve obsega zaščitene območij varovanja narave oziroma varstvenih režimov v že zaščitene območjih (razširitev območij naravnih rezervatov v območjih Natura) ter njihovega aktivnega izvajanja (povečan nadzor, programi osveščanja lokalnih prebivalcev, dnevnih gostov in turistov), dosledno omejitev vseh posegov v obalnem pasu, evidentiranje vseh najdišč podmorske kulturne krajine ter njihovo zavarovanje, ter prilagoditev vseh ostalih dejavnosti, rab in režimov varstvenim režimom.

(1) razvojne prioritete:

- izboljšanje stanja morja in morskega okolja,
- povečanje biotske pestrosti v morju z uvajanjem različnih metod in tehnologij,

- območje Sečoveljskih solin: širitev območja naravnega rezervata v morje v obsegu območja Natura,
- območje Rta Madona: ponovna presoja območja varovanja in režimov varovanja, možna je širitev območja varovanja naravnega spomenika,
- območje KP Strunjan: širitev območja naravnega rezervata preko Rta Ronek, z namenom zaščite koralnih grebenov; s tem se širi tudi območje KP Strunjan,
- območje obale med Koprom in Izolo: zaščita območja Natura (pozejdonka) z režimom naravnega rezervata ali naravnega spomenika,
- območje mokrišča Sv. Nikolaja, Ankaran: zaščita območja z režimom naravnega rezervata ali naravnega spomenika,
- območje Debelega rtiča: uveljavitev režimov varovanja po veljavnem predpisu, Odlok o Krajinskem parku Debeli rtič,
- oblikovani ukrepi za zaščito želv in delfinov,
- podvodna kulturna krajina: dokončno evidentiranje podvodne kulturne krajine ter izpostavljenih območij odkritih antropogenih struktur in brodolomov, njihova valorizacija, znanstveno proučevanje, zavarovanje, trajnostna zaščita ter ustrezna prezentacija in promocija (ME),
- v obalnem pasu je treba ustaviti vse antropogene posege,
- NARLAND - izboljšanje informacijske dostopnosti (vsem, ne le potapljačem) do vsebin PKD s pomočjo XMR – ME,

(2) razvojne predpostavke – predpogoji za razvoj scenarija:

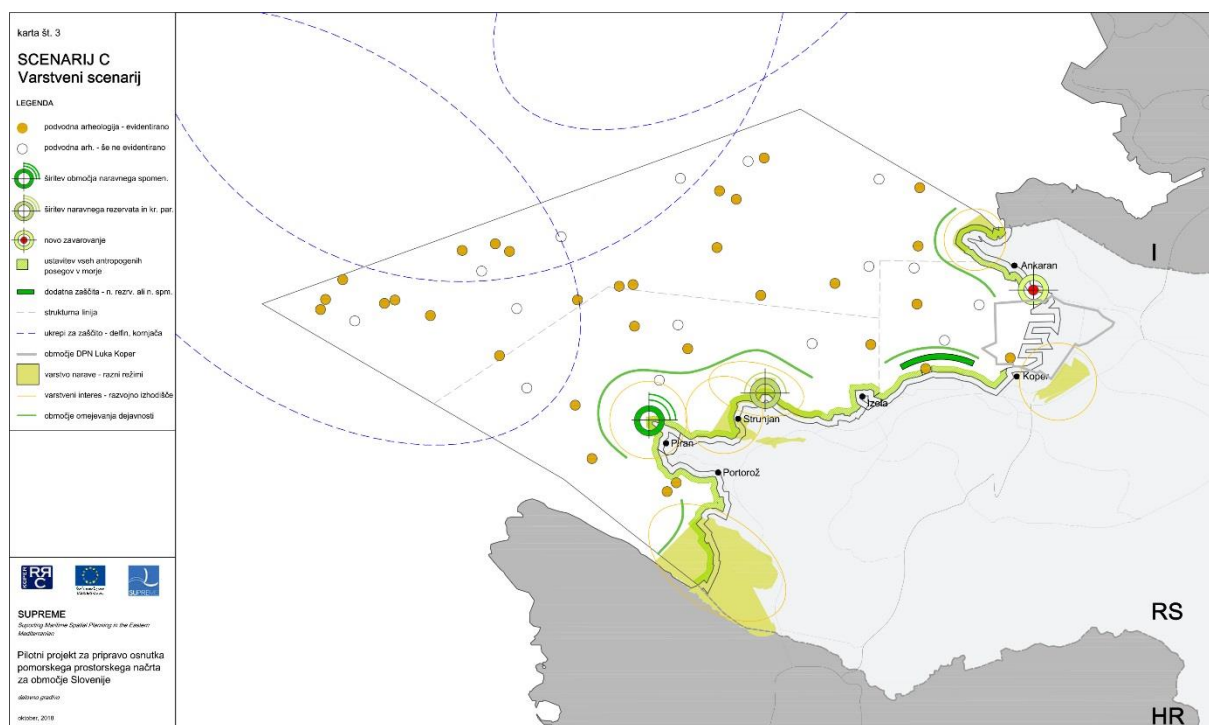
- varovanje naravnega morskega okolja kot razvojna prioriteta države,
- zmanjšanje, zagotavljanje vzdržne ravni, višanje kakovosti na račun množičnosti turističnih kapacitet na kopnem in na morju,
- uvajanje novih omejitev rabe morja,
- zagotavljanje trajnostne rabe morskih virov in gospodarske izrabe morja (ribolov, akvakultura),
- omejitev razvoja pomorskega prometa,
- prilagajanje ostalih dejavnosti, rab, režimov na morju,
- odsotnost ekoloških katastrof na morju (izlitja, nesreče, evtrofikacija).

(3) mednarodna dimenzija

- konsenz o varovanju naravnega morskega okolja kot razvojna prioriteta makroregije, prilagoditev vseh politik, vezanih na rabo morja (ribiška, prometna, energetska) v Jadranu,
- skupni pristopi k varovanju podmorske arheološke dediščine,
- skupni ukrepi za zaščito želv in delfinov,
- ugodna makroekonomska situacija,

(4) posledice v prostoru

- trajna ohranitev naravnih delov obale,
- trajna ohranitev naravnih delov morja, širitev morskih travnikov, povečanje biotske pestrosti morja,
- omejitev vseh posegov v morje (zasipanje, strukture), ki negativno vplivajo na morsko okolje in omejitev vseh posegov v obalnem (bibavičnem) pasu,
- omejevanje prometa na morju in na kopnem zaledju,
- zmanjšanje oziroma regulacija števila turističnih plovil zaradi manjšega onesnaževanja morja (podelitev dovoljenj za vplov in podobno)
- zmanjšanje obsega ribištva in akvakulture,
- razvoj specializiranih oblik turizma, ki promovirajo naravno in kulturno dediščino v morju (podmorski arheološki turizem, potapljaštvo,...),
- omejevanje števila prebivalcev in obiskovalcev.

Slika 3: Varstveni scenarij.

Po tem scenariju se:

- vse dejavnosti brezkompromisno prilagajajo varstvenim režimom, prekine se vse antropogene posege v morje,
- izvede širitve nekaterih naravnih spomenikov in naravnih rezervatov, ter uvede nova zavarovanja,
- razišče, evidentira in ev. zavaruje preostalih 42 lokacij podvodne kulturne krajine.

Področje	Pozitivni vplivi	Negativni vplivi
(1) področje Območja akvakulture	Izboljšanje biotskega stanja morskega okolja lahko zviša kakovost produktov.	Območja akvakulture izven območja travnikov so dopustna.
(2) področje	Postopno povečanje površin podmorskih	Pritisk na zmanjšanje ribolova, zlasti tistih

Ribolovna območja	travnikov in biodiverzitet bi lahko vplivalo na lokalno povečanje količine rib. Ohranitev podmorskih travnikov – brstenje, mladice.	oblik, ki močno vplivajo na morsko dno (kočarjenje) zaradi ohranjanja podvodne kulturne dediščine.
(3) področje Obrati in infrastruktura za - raziskovanje, izkoriščanje in črpanje nafte, plina in drugih virov energije, rudnin in agregatov in proizvodnjo energije iz ov.		
(4) področje Pomorske prometne poti in prometni tokovi	Večja regulacija plovbe pomeni več varnosti na morju in manj negativnih vplivov na okolje	Omejevanje prometa na morju bi bilo nujno. Ni povečanja pristanišč, marin, komunalnih privezov, pristanov, sidrišč. Odprava nelegalnih privezov, sidrišč.
(5) področje Vojaška vadblišča	Zmanjšan ali celo izničen pritisk na rabo teritorialnega morja v vojaške namene - ME	
(6) področje Območja za varovanje narave in ohranjanje vrst ter zaščitena območja	Varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske pestrosti morja in morskoga obrežja. Razvoj specializiranih oblik turizma, ki lahko promovirajo ohranjanje vrst in zaščitena območja.	
(7) področje Območja izkoriščanja surovin	Razvoj specializiranih oblik turizma lahko poveča potencial pridobivanja soli in spremljajočih aktivnosti. Omejevanje obiskovalcev lahko prinese večjo kakovost soli. Večji potencial. Čistejše morje poveča kakovost soli.	
(8) področje Znanstvene raziskave	Ohranjeno naravno okolje in podmorska kulturna dediščina lahko postaneta žarišče novih znanstvenih raziskav. Razvoj specializiranih oblik znanstvenega in kulturnega turizma, ki lahko promovirajo razvoj znanstvenih raziskav.	
(9) področje Podmorski kabli in cevovodi	Ni več potrebe po povečanem obsegu podvodnih izpustov meteornih voda. Potrebno je urediti obstoječe izpuste.	
(10) področje Turizem	Možnost razvoja kakovostnejših specializiranih oblik turizma kot so kulturni, znanstveni in trajnostni - ME. Omejitev razvoja množičnega turizma na morju in na obalah.	Omejitev razvoja množičnega turizma na morju in na obalah.
(11) področje Podvodna kulturna dediščina	Ohranjena podvodna kulturna dediščina lahko postane žarišče novih znanstvenih raziskav. Razvoj specializiranih oblik turizma, ki lahko promovirajo podvodno kulturno dediščino s pomočjo IT in XMR. Evidentiranje in raziskava antropogeno spremenjene podvodne kulturne krajine, ter že prepoznanih območij antropogenih struktur in brodolomov, njihova valorizacija (ME) ter sprejem ustreznih varstvenih ukrepov (ev. preselitev na kopno). Vzgojni učinki, zgodovina, kultura. Približanje dediščine ranljivim skupinam ter vsem ostalim v obliki PDP - NARLAND s pomočjo IT XMR. - ME	
(12) Občina Ankaran	Usklajenost z razvojno strategijo. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem – ME. Izboljšanje stanja na zaščiteneh območjih z vlaganji v ohranjanje habitatov in	Prepoznana so določena tveganja, in sicer: Ni ocenjen družbeni potencial scenarija – ponovno so nepoznani konkretni vplivi na razvoj ostalih dejavnosti. Ni ovrednoteno trajnostno ravnanje

	zaščite kulturne dediščine. Vzpostavi se dosledni nadzor nad upoštevanjem režimov varovanja s sodelovanjem vseh pristojnih organov. Sanacija degradiranih območij – kontaktno območje med tovornim pristaniščem in ŠRP, Sv.Katarina, sanacija krajevnega pristanišča in kopališča na Sv,Katarini, sanacija divjega odlagališča na območju slanega travnika pri Sv.Nikolaju. Omogoča razvoj specializiranih oblik turizma.	versus - hiter razvoj določenih dejavnosti za SLO.
(13) MO Koper	Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	Omejitev gradnje struktur v morju in na obali. Zmanjšanje načrtovanega razvoja turizma.
(14) Občina Izola	Splošno izboljšanje stanja morja in podmorske kulturne dediščine ima splošne pozitivne učinke na kakovost bivanja. Spremembe strukture in delovanja turistične dejavnosti. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	Omejitev gradnje struktur v morju in na obali. Zmanjšanje načrtovanega razvoja turizma.
(15) Občina Piran	Splošno izboljšanje stanja morja in PKD ima splošne pozitivne učinke na kakovost bivanja. Spremembe strukture in delovanja turistične dejavnosti. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	Omejitev gradnje struktur v morju in na obali. Zmanjšanje načrtovanega razvoja turizma.

D: TURISTIČNI SCENARIJ - razvoj turizma v obalnem pasu in morju kot razvojna prioriteta

Turistični scenarij (slika št. 4) temelji na prioriteti razvoja turizma na morju in v obalnem pasu; gre za povečanje površin marin, komunalnih privezov, pristanišč, pristajališč, sidrišč, kopalnih voda, vodnih športov, izrabo podvodnih termalnih vrelic, izgradnjo otoka in ostalih struktur na morju.

(1) razvojne prioritete:

- turizem v obalnem pasu in na morju,
- povečanje števila turistov preko celega leta,
- povečanje površin kopalnih voda, plavajoče strukture (otoki, splavi itd.),
- povečanje števila turističnih plovil s tem povezano površino marin, komunalnih privezov, dnevnih privezov (v območju Pirana, pred skladišči soli, Marina Portorož), sidrišč (Koprski zaliv, Strunjski zaliv, Fiesa, Bele skale, Debeli rtič), turističnih pristanišč (pomoli v Koprju, pod Markovcem, pri Rtu Rex, Piran, Fiesa, Strunjan, Portorož...),
- povečanje površin za športne dejavnosti na morju (predvidene površine za veslanje in ostale vodne športe v Koprskem zalivu, v zalivu Viližan, v Portoroškem zalivu), predvidene površine za potapljaški center (Koprski zaliv, Fiesa),

(2) razvojne predpostavke – predpogoji za razvoj scenarija:

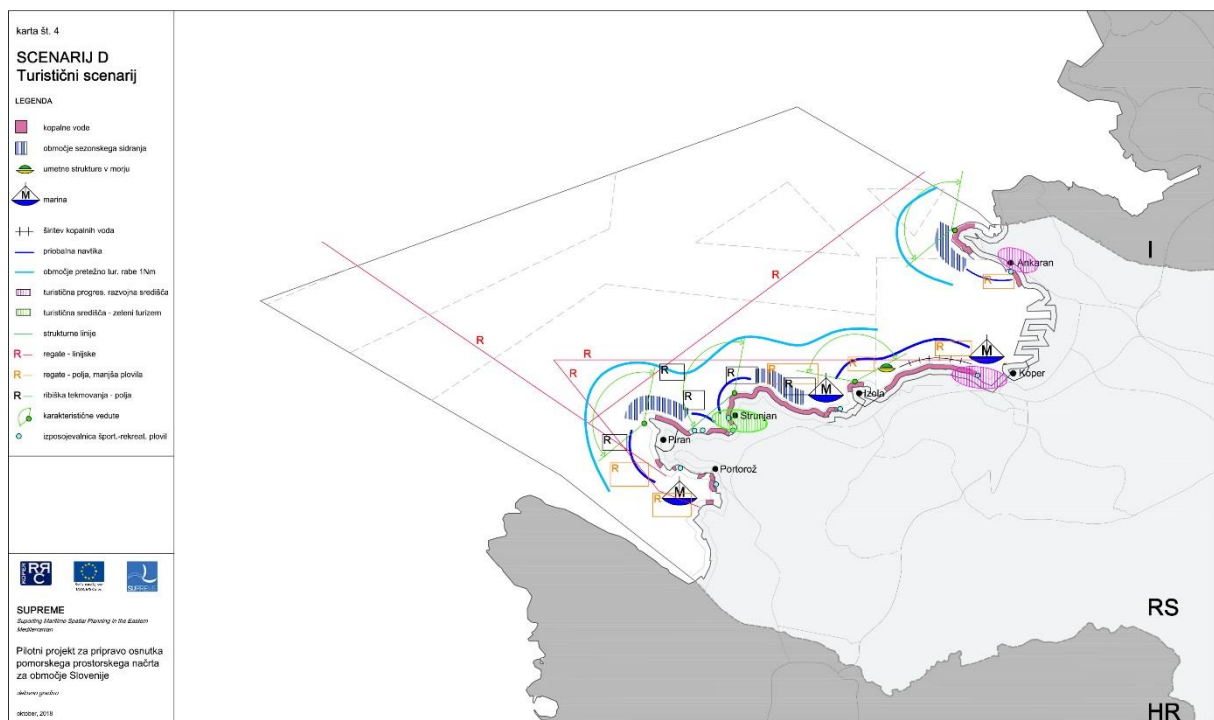
- turizem kot razvojna prioriteta države,
- povečanje turističnih kapacitet in infrastrukture na kopnem (hoteli, apartmaji, kampi, počivališča za avtodome, parkirišča v zaledju, povezana z obalo, ali ob obali),
- povečanje kapacitet komunalne in okoljske infrastrukture,
- ureditev ustreznega odlagališča mulja ob izgradnji struktur v morju,
- prilagajanje ostalih dejavnosti, rab, režimov na morju,
- odsotnost ekoloških katastrof na morju (izlitja, nesreče),
- ugodne morske biološke razmere za razvoj turizma (morski organizmi – odsotnost cvetenja morja, evtrofikacije, odsotnost meduz in klobukov) ter ustrezna kakovost kopalnih voda,

(3) mednarodna dimenzija

- ustrezne varnostne razmere v makro in mikroregiji, ki privlačijo obiskovalce iz širšega evropskega in svetovnega bazena,
- povezovanje turističnih ponudnikov v jadranskem bazenu,
- ugodna makroekonomska situacija,

(4) posledice v prostoru

- pritisk na še nepozidane površine v obalnem pasu in posledična izguba atraktivnih elementov obalnega okolja (veduta na morski horizont, naravni stik morja in kopnega itd. kot elementi ekonomske kategorije),
- gradnja večjih grajenih umetnih struktur v morju (otoki, pristanišča, pomoli, urbanizirane obale) spremeni videz morske krajine,
- gradnja na morskem dnu povzroči zamuljanje,
- večje število turističnih plovil vpliva na plovne koridorje pristanišč,
- vpliv na ribištvo in na akvakulturo,
- zasipanje morskih travnikov, grebenov, izguba biodiverzitete,
- razvoj specializiranih oblik turizma, ki promovirajo naravno in kulturno dediščino v morju (podmorski arheološki turizem, potapljaštvo ...),
- večje število prebivalcev na obali povzroči višjo porabo vode, več odplak, onesnaževanje morja,
- večje število plovil potencialno bolj onesnaži morskno okolje,
- podvodni hrup,
- povečan dostop v obalni pas (motoriziran promet),
- potencialno več vplivov turizma na lokalno prebivalstvo.

Slika 4: Turistični scenarij.

Po scenariju se:

- vzpodbuja vse dejavnosti, povezane s turizmom, športom in rekreacijo,
- opredeli se obalni pas na morju do približno 1 navtične milje (Nm), kot prioriteto turistično območje,
- realizirajo se posamezni interesi lokalnih skupnosti (širitve kopalnih voda, novi programi...),
- išče kompromisne rešitve z interesi varovanja naravne in kulturne dediščine.

Področje	Positivni vplivi	Negativni vplivi
(1) področje Območja akvakulture	Tržni vidik: večje povpraševanje po svežih morskih organizmih	Pritisk na zmanjšanje površin, potrebnih za akvakulturo, tako na morju kot na kopnem (raba površin za turistične namene, videz)
(2) področje Ribolovna območja	Tržni vidik: večje povpraševanje po svežih morskih organizmih	Večje število manjših turističnih plovil predstavlja potencialno oviro pri ribolovu
(3) področje Obrati in infrastruktura za - raziskovanje, izkoriščanje in črpanje nafte, plina in drugih virov energije, rudnin in agregatov in proizvodnja energije iz ov.		
(4) področje Pomorske prometne poti in prometni tokovi	Souporaba in racionalna raba infrastrukture. Razvoj pomorskega potniškega prometa postane bolj racionalen in upravičen.	Večje število manjših rekreativnih in turističnih plovil lahko obremeni plovni koridor in sidrišče. Večja možnost interakcij in nesreč.
(5) področje Vojaška vadbišča		Povečana stopnja prilagajanja posameznih aktivnosti
(6) področje Območja za varovanje narave in ohranjanje vrst ter zaščitena območja	Razvoj specializiranih oblik turizma, ki lahko promovirajo ohranjanje vrst in zaščitena območja. Priložnost za osveščanje prebivalcev in obiskovalcev.	Negativni vplivi na okolje naravne vrednote in biotsko raznovrstnost, ogrožanje varstvenih ciljev zavarovanih območij (onesnaževanje (hrup, ogljikovodiki, odpadki), sidranje uničuje morsko dno. Vnos tujerodnih vrst. Uničevanje in degradacija morskega in obrežnega ekosistema zaradi širjenja

		plažnih površin in gradnje struktur v morju (povečana sedimentacija, izgubo morskih travnikov, grebenov, podvodni hrup itd.)
(7) področje Območja izkoriščanja surovin	Razvoj specializiranih oblik turizma lahko poveča potencial povečanja dodane vrednosti pridobivanja in promocije soli in spremljajočih aktivnosti.	Povečano število sezonskih prebivalcev obale lahko prinese večje onesnaženje morja in s tem oviro pri pridobivanju soli.
(8) področje Znanstvene raziskave	Razvoj specializiranih oblik turizma, ki lahko promovirajo razvoj znanstvenih raziskav.	Množični turizem na morju lahko ovira znanstvene raziskave.
(9) področje Podmorski kabli in cevovodi	Potreba po povečanem obsegu podvodnih izpustov meteornih voda. To je pozitivno, ker so nujno potrebni že zdaj in se realno lahko izvedejo ob novih investicijah. Podvodni izpusti prečiščenih vod iz centralnih čistilnih naprav se povečajo.	Potreba po povečanem obsegu podvodnih izpustov meteornih voda.
(10) področje Turizem		
(11) področje Podvodna kulturna dediščina	Razvoj specializiranih oblik turizma, ki lahko promovirajo podvodno kulturno dediščino.	Povečano število obiskovalcev morja lahko pomeni nenadzirano rabo in opustošenje PKD. Prav tako nenadzirana (tudi nadzirana!! - v bistvu vsakršna...) plovba, nenadzorovano potapljanje in podobne aktivnosti. Izgradnja struktur v morju in nasipanje pa lahko pomenijo popolno izgubo posameznih območij PKD.
(12) Občina Ankaran	(Delno) uresničenje razvojnih vizij. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem – ME. Razmejitev območij rabe zagotovi večjo varnost deležnikov, predvsem kopalcev in športnikov. Omogoča razvoj specializiranih oblik turizma in posledično povečuje prihodek občinskega proračuna iz naslova turistične takse. Odprava nelegalnih sidrišč na območju pomola Sv.Katarina, madrača Valdoltra in Krajinskega parka Debeli rtič. Hitrejša obnova pristaniške infrastrukture v krajevnih pristaniščih.	Negativni vplivi na druge rabe zaradi povečanih prostorskih potreb za rabo turizma. Onesnaženje. Niso opredeljene in ovrednotene različne oblike turizma, ciljna publika. Množičen turizem negativno vpliva na stanje naravnega okolja, dodatno lahko občanom zmanjša dostopnost do javnih storitev in kvalitete življenjskega prostora. Masovni turizem je eno največjih sodobnih onesnaževanj in degradacij. Cilj turističnega scenarija mora biti bolj artikuliran – kakšen turizem, koliko denarja bi želeli dobiti od te panoge, kakšne so mejne kapacitete prostora samega (gradnje, vodo oskrba), koliko naj en turist prinese in kakšno ponudbo torej želi. Potrebno je opredeliti korelacijo vpliva na vse ostale dejavnosti. Ali imamo danosti, kader, znanja in kaj so alternativne oblike?
(13) MO Koper	Uresničenje razvojnih vizij. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	Negativni vplivi na druge rabe zaradi povečanih prostorskih potreb za rabo turizma. Onesnaženje.
(14) Občina Izola	(Delno) uresničenje razvojnih vizij. Ne želijo razvijati množičnega turizma. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	Negativni vplivi na druge rabe zaradi povečanih prostorskih potreb za rabo turizma. Onesnaženje.
(15) Občina Piran	Uresničenje razvojnih vizij. Učinek P8 in P11 na dediščinski turizem - ME	Negativni vplivi na druge rabe zaradi povečanih prostorskih potreb za rabo turizma. Onesnaženje.

3.3 Sintezni scenarij – osnutek PPN

Sintezni scenarij (slika št. 6) povzema bistvene elemente posameznih scenarijev. V njem so integrirane rabe, dejavnosti in režimi, ki se pojavljajo v vseh štirih scenarijih. Kot način izvajanja PPN predlagamo nabor ustreznih ukrepov. V sintezi so vključeni/prikazani podatki (selekcija 32 podatkovnih slojev), ki neposredno določajo obstoječe režime in rabe izključno na vodnih zemljiščih, ter dodaten podatkovni sloj, ki določa izhodiščni 100 m obalni pas (po ICZM Protokolu) za usklajeno načrtovanje kopnih in vodnih zemljišč. Dodatno so v grafičnem prikazu scenarija podani tudi tisti predlagani ukrepi (7 ukrepov, od skupno 12), ki jih je mogoče prostorsko oziroma lokacijsko opredeliti (slika št. 5).

3.4 Predlog ukrepov PPN

V okviru priprave PPN predlagamo naslednje ukrepe:

A: PPN

- Ukrep št. 1: oblikovanje upravne oziroma nadzorne strukture ali izvajanje v okviru obstoječih struktur (MOP, Svet RS za prostorski razvoj, Komisija Vlade RS za prostorski razvoj ipd.):
- Ukrep št. 2: oblikovanje protokola za:
 - a. prostorsko in časovno usklajevanje obstoječih dejavnosti, režimov in rab;
 - b. umestitev novih dejavnosti, režimov in rab;
 - c. izvajanje akcijskega načrta / programa PPN preko strateških, razvojnih in prostorskih aktov na državni, regionalni in lokalni ravni (smernice, mnenja, usklajevanja);
 - d. mednarodno usklajevanje.

Prvi ukrep predstavlja oblikovanje odločevalske strukture ali koordinacijskega telesa, ki naj bi bila odgovorna za izvajanje akcijskega načrta PPN. Tu obstaja več možnosti. Po prvi možnosti naj bi bila oblikovana nova koordinacijska struktura (npr. »Svet PPN), ki bi skrbela za upravljanje, izvajanje protokolov, usklajevanje ipd., strateške odločitve pa naj bi prevzelo odločevalsko telo (Svet RS za prostorski razvoj, vlada, regionalni svet ipd.). Po drugi možnosti bi koordinacijsko vlogo prevzelo ministrstvo, pristojno za okolje in prostor, in to vlogo izvajalo v okviru svojih nalog. Vlogo odločevalskega telesa bi v tem primeru prevzel minister, pristojen za okolje in prostor, in v strateških odločitvah ali pri medsektorskih odločitvah vlada ali državni zbor.

Drugi ukrep predstavlja oblikovanje protokola, po katerem bi se usklajevale obstoječe in nove dejavnosti, režimi in rabe. Protokol bi moral nastati v okviru oblikovane upravne in odločevalske strukture PPN. Protokol bi moral zajemati sledeče vsebine:

- a. prostorsko in časovno usklajevanje obstoječih dejavnosti, režimov in rab – načine usklajevanja interesov, pogajanj, določanja prioritet, postopkov za podelitev koncesij;

- b. umestitev novih dejavnosti, režimov in rab – načine usklajevanja interesov, pogajanj, določanja prioritet, postopkov za podelitev koncesij;
- c. izvajanje akcijskega načrta / programa PPN preko strateških, razvojnih in prostorskih aktov na državni, regionalni in lokalni ravni (smernice, mnenja, usklajevanja). Opredeliti je treba načine proaktivnega izvajanja PPN z določitvijo ciljev in ukrepov za doseganje teh ciljev, usklajevanje preko NUP (nosilcev urejanja prostora) v postopkih priprave podrejenih prostorskih aktov in razvojnih projektov;
- d. mednarodno usklajevanje.

B: ICZM

- Ukrep št. 3: oblikovanje upravne strukture za načrtovanje usklajene rabe prostora na kopnem in morju v izhodiščnem 100 m obalnem pasu

Tretji ukrep predstavlja oblikovanje odločevalske strukture ali koordinacijskega telesa, ki naj bi bila odgovorna za načrtovanje usklajene rabe prostora na kopnem in v morju. Tu obstaja več možnosti. Po prvi možnosti, naj bi bila oblikovana nova koordinacijska struktura (npr. »Svet PPN« ali »Svet ICZM«), ki bi skrbel za upravljanje, izvajanje protokolov, usklajevanje ipd., strateške odločitve pa naj bi prevzelo odločevalsko telo (regionalni svet, občinski sveti, prostorski svet, ipd.). Po drugi možnosti bi koordinacijsko vlogo prevzelo ministrstvo, pristojno za okolje in prostor, in to vlogo izvajalo v okviru svojih nalog. Vlogo odločevalskega telesa bi v tem primeru prevzel minister, pristojen za okolje in prostor, in v strateških odločitvah ali pri medsektorskih odločitvah vlada ali državni zbor. Tretjo možnost predstavlja oblikovanje posebnega telesa na ravni regije oziroma v okviru obstoječih ali novih struktur na regionalni ravni.

C: Specifični ukrepi po področjih in območjih (obstoječe: rabe, režimi, potrebe in prognoze v prostoru)

- ukrep št. 4: usklajevanje rabe pomorskega prometa in ribolova na območju sheme ločene plovbe (omejitve hitrosti, dvosmerni ribolov itd.) – usklajevanje je treba izvesti ob upoštevanju mednarodnih protokolov, treba je razmisliti, ali je mogoče (funkcionalno) zožiti koridor, upočasniti hitrosti plovbe, ali poseči v sistem ločene plovbe, da bi povečali možnosti ribolova;
- ukrep št. 5: modifikacija (zmanjšanje obstoječega obsega) območja sidrišča Luke Koper v 300 m obalnem pasu med Koprom in Izolo – zmanjšanje območja sidrišča ne bi negativno vplivalo na funkcijo Luke Koper, bi pa omogočilo razvoj določenih dejavnosti v obalnem pasu brez prekrivanja režimov;

- ukrep št. 6: opredelitev novih območij za dejavnosti akvakulture – projekt se že izvaja, območja akvakulture se bodo umestila izven pasu tik ob obali v območje, ki je primernejše in kjer ni konfliktov z ostalimi rabami;
- ukrep št. 7: opredelitev prioritet pri usklajevanju antropogenih dejavnosti v obalnem pasu z varstvenimi pogoji – umestitev številnih dejavnosti v obalnem pasu je v pogostih konfliktih z varstvenimi režimi, nujna je skupna definicija prioritet in opredelitev načinov izvajanja antropogenih posegov (za posamezne primere), ki imajo kar najmanj negativnih učinkov na morsko okolje;
- ukrep št. 8: evidentiranje in valorizacija še neraziskanih lokacij podvodne kulturne dediščine – nujna je projektna naloga in izvedba projekta, pri katerem je treba evidentirati in valorizirati najdišča podvodne dediščine; sprejeti je treba ukrepe za zavarovanje za vse vključene akterje;
- ukrep št. 9: mednarodni ukrepi s področja zavarovanja morja pred onesnaženjem in opredelitev specifičnih pogojev za zavarovanje delfinov in želv – pri izvajanju navedenega ukrepa je nujna mednarodna dimenzija - koordinacija Hrvaške, Italije in Slovenije oziroma celotnega jadranskega bazena. Doreči je treba skupne ukrepe, načrt izvajanja in način spremljanja stanja;
- ukrep št. 10: opredelitev regulacijske linije interesov cca.: 0,8 do 1 Nm od obale oziroma razmejitev linije interesov ribištva in akvakulture . Opredelitev regulacijske linije bi omogočala bolj učinkovito regulacijo izvajanja aktivnosti na morju ter omogočila izogibanje konfliktnim situacijam. V povezavi z ukrepom 3.
- ukrep št. 11: opredelitev območij (lokacij) za športno rekreativne aktivnosti (regate, tekmovanja itd.), lahko tiste, ki so urejene po sedanjih odločbah Uprave za pomorstvo ali kako drugače, ter opredelitev časovne sheme razmestitve dejavnosti. Opredelitev območij bi omogočala bolj učinkovito regulacijo izvajanja aktivnosti na morju ter omogočila izogibanje konfliktnim situacijam. Treba je izdelati tako časovno kot prostorsko razmestitev, oziroma dodelati protokol usklajevanja. V povezavi z ukrepoma 1 in 3.
- ukrep št. 12: opredelitev območij (interesov lokalnih skupnosti), ki jih lahko urejajo in v njih načrtujejo lokalne skupnosti, ob upoštevanju ukrepa 2c. Smiselno bi bilo določiti območja in tipologijo poseganja v prostor, v obalnem pasu, kjer bi lahko lokalne skupnosti samostojno posegale tako v obalni kot morski prostor. Smiselno je, da imajo za dogovorjene lokacije in tipe posegov (opredeljene v zakonodaji) možnost samostojnega začetka postopkov priprave prostorskih aktov, NUP pa se vključijo na način, kot ga predvideva ukrep 2c.
- ukrep št. 13: oblikovanje informacijske platforme: zbiranje, obdelava in dosegljivost vseh podatkov, vezanih na morje.

4. Priporočila za izboljšavo postopkov PPN v prihodnosti (gradivo projekta SUPREME)

Priporočila za izvajanje PPN so podana že med rezultati PPN. Bistven del vsebine PPN morajo biti prav upravne strukture in protokoli, predpisani za njihovo izvajanje.

Za izvajanje PPN na mednarodni ravni je potrebno predvideti povezave upravnih struktur posameznih držav, protokole glede skupnega načrtovanja in usklajevanja rab in režimov, protokole glede varovalnih ukrepov (predlagamo ukrepe za zaščito delfinov in želv, ukrepe proti izlitju balastnih voda iz ladij, ukrepe proti podmorskemu hrupu, ipd.), oblikovanje enotne informacijske platforme, redno izmenjavo podatkov.

4.1 Priporočila za premoščanje podatkovnih vrzeli

Med izvajanjem pilotnega projekta smo zaznali več podatkovnih vrzeli, ki jih je treba zapolniti pred sprejetjem »uradnega« PPN.

Največje podatkovne vrzeli smo zaznali na področju zbiranja, obdelave in dosegljivosti natančnih, realnih podatkov glede rab, režimov, dejavnosti in posegov v morje. Zaradi tega je prvi projekt, ki ga predlagamo, povezan z dopolnitvijo geolociranih podatkov, vezanih na morje. Predlog projekta je povezan tudi z ukrepom št. 13: oblikovanjem enotne informacijske platforme z vsemi podatki.

- projekt št. 1: dopolnitev geolociranih podatkov o rabah, režimih, dejavnostih, posegih v morje in o spremljanju stanja morja.

Druge podatkovne vrzeli, ki ovirajo trajnostno rabo morja, so vezane na presojo vzdržnosti morja glede dejavnosti in rab, vezanih na morje. Zlasti gre za ekološko vprašanje, ki se pojavlja ob prečenu večjega števila velikih ladij v omejenem koridorju, na omejenih sidriščih, vse pa v relativno omejenem in ekološko občutljivem zalivu. Na tak način je ogrožen ekosistemski pristop. Drugi projekt naj bi torej presodil, kakšno je število ladij, ki lahko relativno varno sočasno vplujejo v koridor, oziroma se sidrajo, in kakšno je sploh največje še sprejemljivo število ladij, ki vplujejo npr. na letni ravni.

- projekt št. 2: presoja vzdržnosti morja glede maksimalnega števila vplutja/prečenja velikih ladij (emisije, podvodni hrup, potencialne nevarnosti ob razlitju, sidrišča, itd.)

Območja, kjer so trenutno umeščeni objekti akvakulture, za to niso najprimernejša. Pojavljajo se konflikti med različnimi rabami, zato je treba določiti primernejša območja za akvakulturo, v katerih se bodo lahko v prihodnje podeljevale koncesije. PPN bo definiral pas oziroma območja, kjer bi bila umestitev te rabe bolj ustrezna od današnje. Projekt naroča ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in ribištvo, in je že v pripravi.

- projekt št. 3: Presoja ustreznosti voda za umeščanje akvakulture (v pripravi) – potrebno upoštevati prostorski vidik in vsa področja kot jih določa PPN direktiva

Večji del morskega dna v slovenskem morju je iz mulja. Pri vzdrževanju obstoječih plovnih koridorjev v pristanišča je potrebno mulj redno odstranjevati in deponirati na ustrezno lokacijo. Še večje količine mulja se bodo pojavile pri izgradnji novih pristanišč. Ustrezne lokacije za deponijo mulja v slovenskem morju ali na slovenski obali ni. Prav tako nimamo ustrezne tehnologije za predelavo in

odlaganje mulja. To predstavlja eno največjih ovir za vzdrževanje obstoječih plovnih poti in za širitev pristanišč in marin.

- projekt št. 4: Presoja lokacij za deponije mulja (čiščenje pritokov, marine...)